

SMAIL

Skattning Mot Arbete I Länet

Manual för handledare

Innehåll

Introduktion till SMAIL	2
Viktiga förutsättningar för ett lyckat arbete med metoden	3
Arbetsprocessen - progressionsmätning.....	3
Viktiga delar i SMAIL:	4
Inledning av arbetet med individen	4
Frågor till individen – om progression för att komma till arbete eller studier.....	6
Frågor	7
Aktivitetsplan.....	9
För handledaren i arbete med metoden	10
Aktiviteter / insatser.....	10
.....	13
Arbetsmaterial att skriva ut.....	14

Introduktion till SMAIL

Detta material har arbetats fram med inspiration av danska forskningsprojektet Beskeftigelses Indikator Projektet (BIP), genomfört av Væksthusets Forskningscenter i Danmark.

Forskningsprojektet BIP har identifierat de indikatorer som visat sig vara mest signifikanta för att individer ska komma till arbete/studier.

Metoden bygger på vetenskapliga grunder och skapar en professionell bedömningsgrund, där samtalet mellan individ och handläggare koncentreras till de områden som är av betydelse för att individen ska nå arbete/studier.

Uppsala läns progressionsmättningsverktyg SMAIL bygger på Væksthusets forskning, där de sju mest signifikanta indikatorerna för att personer med svårigheter ska komma i arbete/studier har valts ut:

1. Individens tro på att få ett jobb
2. Kunskap om arbetsmarknaden
3. Målmedvetenhet
4. Samarbetsförmåga
5. Hantering av vardagen
6. Hälsotillstånd och hantering av hälsotillstånd
7. Jobsökningsbeteende

Manualen har även inspirerats av evidensbaserade metoder som kan användas i samtal med individer.

Uppsala län har döpt det BIP-inspirerande verktyget till SMAIL – Skattning Mot Arbete I Länet.

Viktiga förutsättningar för ett lyckat arbete med metoden

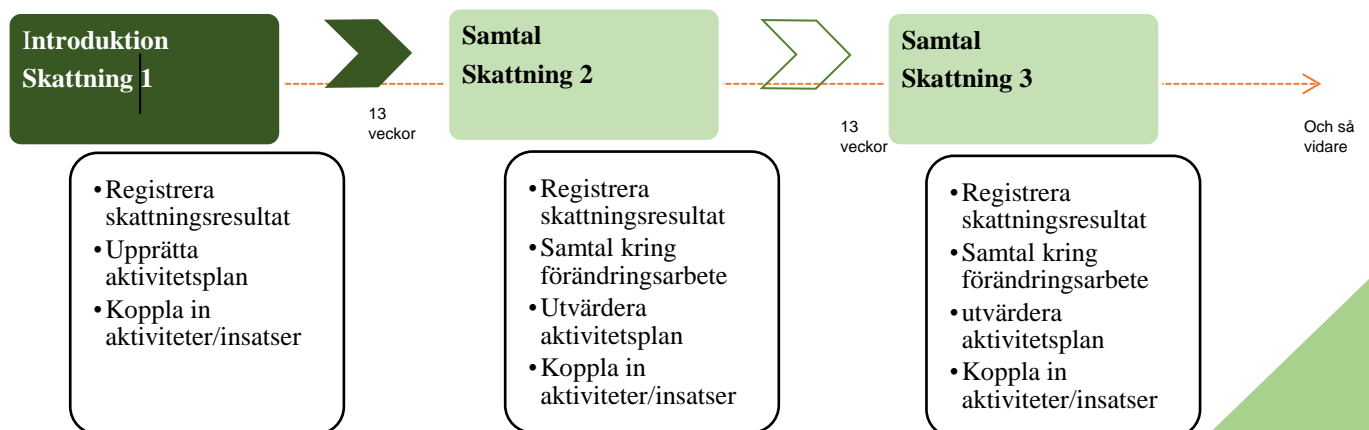
Ledarskapet i arbetet med progressionsmätningar är centralt, såväl chefers som handledares ledarskap. Genom att arbeta aktivt med att röja hinder inom organisationen och systemen ökar möjligheterna för att individerna ska kunna förflytta sig närmare arbete.

Vissa delar i SMAIL behöver ansvarig chef tillse att det finns resurser för, det gäller organisatoriska delar som säkerställer att punkterna nedan kan erbjudas individen. Verksamheten bör organiseras med följande förutsättningar i fokus:

- ✓ Handledarens tilltro till att individen kommer i arbete.
- ✓ Handledarkontinuitet, att ha samma handledare under hela perioden.
- ✓ Kontinuerliga insatser utan avbrott.
- ✓ Arbeta med individens helhet och arbeta exempelvis med hälsotillstånd, vägledning, praktik etc. parallellt.
- ✓ Hela tiden fokus på arbete/studier.

Arbetet med progressionsmätning behöver vävas in i insatsens ordinarie verksamhet och dess utformning av aktiviteter/insatser. Arbets sättet ses som ett komplement till de metoder som används sen tidigare.

Arbetsprocessen - progressionsmätning

Viktiga delar i SMAIL:

- 1) SMAIL bygger på **kontinuerliga samtal** mellan individen och handledaren med syfte att individen ska nå arbete eller studier. Innan eller i samband med samtalen ska individen genomföra en självskattning rörande sex frågor på en skala från ett till fem, alla frågor ska gås igenom i samtalet. Varje nivå har en förklaring kopplad som vägleder individen i svaret. Individen skattar även på frågan genom flervalsalternativ: *Hur söker du arbete?*
- 2) Individens svar **registreras** i ett **skattningsskort** i form av ett spindeldiagram vilket visar individens stegförflyttningar gällande de olika indikatorerna över tid.
- 3) Utifrån individens behov med utgångspunkt i skattningen formulerar handläggare och individ tillsammans en **aktivitetsplan med lämpliga aktiviteter** för den fortsatta vägen mot arbete/studier.
- 4) Skattning i progression enligt SMAIL genomförs var **13:e vecka**, även om andra former av samtal/insatser förs med tätare intervaller.
- 5) Slutmålet för arbetet är **alltid** att individen ska komma ut i arbete eller studier.

Inledning av arbetet med individen

För att individen ska förstå syftet med SMAIL är det viktigt att inleda samtalet med att beskriva hur indikatorerna fungerar och hur de kan hjälpa individen att komma ut i arbete eller studier. Nedan föreslås några inledande fraser som kan användas i arbetet:

Hjälpformulering för inledning av arbetet:

- *Målet med dessa samtal är att hjälpa dig till arbete eller studier.*
- *Jag kommer be dig svara på hur du själv bedömer var du befinner dig vad gäller styrkor och resurser som är viktiga för att få ett arbete. Genom att veta vad du behöver utveckla så ökar dina chanser till ett jobb.*
- *Du kommer att få besvara sex frågor som på olika sätt är viktiga för att ta reda på vad du behöver träna mer på.*
- *Du kommer få svara genom att uppskatta dina färdigheter gällande dessa sex faktorer på en skala mellan 1 och 5, där 1 innebär att du behöver träna mer och 5 innebär att du bedömer att det fungerar mycket bra.*
- *Dina svar kommer att visas i ett spindeldiagram så att du och jag tillsammans kan se vilka delar som du redan har och kan använda, men också vilka delar du kan behöva jobba vidare med för att öka chanserna för ett jobb. Jag lägger det emellan oss så kan du sätta ett kryss där du tycker du befinner dig.*

Skattningsskort att använda i samtal med individen visas på nästa sida.

Skattningskort

1. Individens tro på att få ett arbete
Tror du att dina kompetenser är till nytta på en arbetsplats?

2. Kunskap om arbetsmarknaden
Tror du att du kan klara av att arbeta?

3. Målmedvetenhet
Vet du vad du ska göra för att förbättra dina möjligheter att nå ett arbete?

4. Samarbetsförmåga
Hur bra är du på att arbeta med andra?

5. Hantering av vardagen
Har du tid i vardagen att fokusera på att få ett arbete/praktik eller utbildning?

6. Hälsotillstånd
Hur bedömer du att ditt allmänna hälsotillstånd är i förhållande till att arbeta?

5 är högst
1 är lägst

Datum:
Namn:

 Samordningsförbundet
Uppsala län

Utgå ifrån individens förutsättningar, kortet kan fyllas i innan eller under mötet med handledaren.

Frågor till individen –
om progression för att komma till arbete eller studier

Frågorna på följande sidor är kopplade till de signifikanta indikatorer som tagits fram i BIP-studien.

Frågorna kan anpassas till den deltagare du har framför dig – exempelvis öppna eller slutna frågor, formulera om eller ytterligare förklara en fråga kan också behövas.

I samtalet kan skalfrågorna användas genom att antingen visa hela skalan med svarsalternativ eller enbart som en skala med siffror, utan att redovisa svarsalternativen för deltagaren. Täck då över svaret och diskutera endast siffrorna.

Det är dialogen som förs med deltagaren utifrån svaren som är det väsentliga!

Det är utifrån den dialogen som det framkommer vilka områden som behöver prioriteras och vilka aktiviteter som sätts in.

Frågor

1. Tror du att du kan klara av att arbeta?

1	2	3	4	5
Jag tror inte att jag kan klara av att arbeta	Jag är väldigt osäker på om jag kan klara av att arbeta	Jag är osäker på om jag kan klara av att arbeta	Jag är någorlunda säker på att jag kan klara av att arbeta	Jag är helt säker på att jag kan klara av att arbeta

2. Tror du att dina kunskaper är till nytta på en arbetsplats?

1	2	3	4	5
Jag tror inte att jag har någon kunskap att erbjuda en arbetsplats	Jag tvivlar starkt på att jag har någon kunskap att erbjuda en arbetsplats	Det varierar. Ibland blir jag osäker på om jag har något att erbjuda eller inte	Jag är för det mesta säker på att jag har något att erbjuda en arbetsplats	Jag är säker på att jag har massor att erbjuda en arbetsplats

3. Vet du vad du ska göra för att förbättra dina möjligheter att nå ett arbete?

1	2	3	4	5
Jag vet inte hur jag ska göra för att nå ett arbete	Jag vet till viss del vad jag ska göra för att förbättra mina möjligheter att nå ett arbete	Jag vet ganska väl vad jag ska göra för att förbättra mina möjligheter att nå ett arbete	Jag vet till stor del vad jag ska göra för att förbättra mina möjligheter att nå ett arbete	Jag vet precis vad jag ska göra för att nå ett arbete

4. Hur bra är du på att samarbeta med andra?

1	2	3	4	5
Jag tycker det är väldigt svårt att samarbeta med andra	Jag har ofta svårt att samarbeta med andra	Det varierar. Ibland är det lätt och ibland är det svårt att samarbeta med andra	Jag tycker oftast att det är lätt att samarbeta med andra	Jag tycker att det är väldigt lätt att samarbeta med andra

5. Har du tid i vardagen att fokusera på att få ett arbete?

1	2	3	4	5
Jag har nästan aldrig tid att fokusera på det	Jag har oftast inte tid att fokusera på det	Det varierar. Ibland har jag tid och ibland har jag inte tid	Jag har mestadels tid att fokusera på det	Jag har definitivt tid att fokusera på det

6. Hur bedömer du att ditt allmänna hälsotillstånd är i förhållande till att arbeta?

1	2	3	4	5
Mitt hälsotillstånd hindrar mig helt från att arbeta eller studera	Mitt hälsotillstånd sätter enorma begränsningar för att jag ska kunna arbeta eller studera. Jag kanske kan arbeta max ett par timmar	Det varierar, ibland är det svårt. Jag kanske kan ta ett deltidsarbete med rätt typ av hjälp och stöd	Mitt hälsotillstånd hindrar mig inte från att arbeta, men kan ibland sätta begränsningar	Mitt hälsotillstånd hindrar mig inte från att arbeta

7. Hur söker du ett arbete? Kryssa gärna i flera alternativ

☐	Genom annonser i tidningar, tidskrifter och liknande
☐	Genom jobbportaler via internet
☐	Har kontaktat en arbetsgivare på eget initiativ (ex ringt, skickat in en spontanansökan eller besökt deras arbetsplats)
☐	Har frågat min familj, vänner och bekanta om det känner någon som kan hjälpa mig att hitta ett arbete
☐	Har gjort min praktik uppmärksam på att jag gärna vill ha en anställning efter att praktiken är över
☐	Bemanningsföretag, rekryteringsbyrå
☐	Sociala medier, Facebook och LinkedIn t.ex.
☐	Jag letar inte efter arbete (eftersom jag är sjuk eller av andra skäl)
☐	Annat sätt:

Aktivitetsplan

När individen har introducerats i arbetet och den första skattningen är genomförd upprättas en aktivitetsplan. Den planeras tillsammans med individen med de delmål och aktiviteter som är aktuella fram till nästa samtal. Aktivitetsplanen används till att konkretisera vad som krävs av individen för att komma vidare i sin process.

- **Delmål** - var konkret och arbeta med korta mål. Utse vilka delar som ni ska fokusera på till nästa gång. Målen utvärderas vid varje mätning vilket gör aktivitetsplanen levande.
- **Aktiviteter** - aktiviteter/insatser kopplade till indikatorerna som individen ska delta i till nästa skattningstillfälle. Parallella insatser ökar möjligheten till att individen kommer ut i arbete.
- **Skattning** – uppge den siffra individen har skattat vid senaste tillfället.

Aktivitetsplanen är individens. Efter samtalet kan den skrivas ut tillsammans med diagrammet med SMAIL-skattningarna så att individen får den med sig hem. Aktivitetsplanen kan också behöva förankras hos berörda myndigheter så att den inte påverkar andra planeringar eller individens ekonomi etc.

Aktivitetsplan för: ..... Datum:.....

Övergripande mål är alltid att individen ska nå arbete eller studier

Prioriterat område	Delmål	Aktivitet	Siffr senast
1. Tron på att klara ett arbete			
2. Kunskap om arbetsmarknaden	Ex. Öka insikten vad ett arbete innebär. Ex. Ringa in något intressant område att testa på	Ex. Studiebesök Ex. Vägledning	1
3. Målmedvetenhet			
4. Samarbetsförmåga			
5. Vardag och nätverk			
6. Hälsotillstånd			
7. Jobbsökningsbeteende			

Använd den aktivitetsplan som passar er verksamhet bäst! Se till att få med del delar som finns beskrivna i exemplet ovan.

För handledaren i arbete med metoden

I arbetet med att stötta individens progression mot arbete rekommenderas metoder som säkerställer en tydlig metodik och struktur i arbetet med individen. Exempel på evidensbaserade metoder:

Individual placement and support – IPS	Metoden IPS innebär att individen har en coach som ger stöd och samordnad hjälp att hitta och behålla ett arbete. Rehabiliteringen sker direkt på arbetsplatsen och flera insatser ges samtidigt. Stödet ges integrerat med psykiatri.
Supported Employment – SE	SE betonar att ta tillvara klientens motivation och intressen. Insatsen behöver därför inte föregås av arbetsträningsprogram eller bedömning av arbetsförmåga. I stället betonas vikten av att snabbt söka arbete och komma ut i förvärvslivet.
Individanpassat stöd till arbete – ISA	En variant av SE. Individanpassat stöd till arbete är arbetslivsriktade rehabiliteringsinsatser för personer med funktionsnedsättning.
Supported Education – SeD	En variant av SE. Ger stöd i att komma till och att upprätthålla studier.
MI – motivational interviewing	Metoden syftar till att starta en förändringsprocess hos individen. Kartläggning genomförs av hur ett beteende påverkar det vardagliga livet och hur situationen stämmer överens med klientens önskemål.
Lösningsfokuserad coachning	Metoden fokuserar på lösningar och individens önskade läge. Metoden lyfter fram resurser och styrkor istället för att identifiera problem, med syfte att bygga vidare på det som redan fungerar.

En metodik som bygger på evidens ger trygghet i arbetet och ökar möjligheten för individer att få ett strukturerat och systematiskt stöd för att komma i arbete.

Aktiviteter / insatser

Utifrån svaren deltagaren ger i sin skattning kopplas aktiviteter/insatser in för att ge stöd åt individen på sin väg mot arbete eller studier. Aktiviteterna motiveras i dialog med individen så att full förståelse och samstämmighet finns mellan handledare och deltagare. Slutmålet för aktiviteterna/insatserna är alltid att komma ut i arbete eller studier.

Forskningen visar att det som har bäst effekt gällande aktiviteter/insatser är parallella insatser. Det är alltså av stor vikt att erbjuda aktiviteter/insatser kopplade till flera indikatorer parallellt för att öka möjligheter till att få ett arbete.

Varje handläggare gör en bedömning om insatser men en rekommendation finns om att vid en skattning under siffran 3 bör åtgärder sättas in.

Detta material är utarbetat av Samordningsförbundet i Uppsala län och får ej spridas eller kopieras utan tillåtelse.

Nedan följer förslag på aktiviteter/insatser kopplat till de olika indikatorerna utifrån om det gäller förrehabiliterande eller arbets/studieförberedande insatser.

Indikator 1 – Individens tro på att få ett arbete:

Förrehabiliterande insats:

- Coaching - MI-metoden Motiverande intervjumetodik
- Studiebesök för att undersöka olika yrken

Arbets/studieförberedande insats:

- Öka den allmänna kompetensen i läs- och skrivkunskaper, språk, IT
- Träna arbetssökande i grupp - intervjuer
- Studiebesök för att undersöka områden individen är intresserad av att arbeta inom.
- Kompetenshöjande insats – studier eller kurser
- Validering av odokumenterad kunskap
- Coaching - MI-metoden Motiverande intervjumetodik

Indikator 3 – Målmedvetenhet:

Förrehabiliterande insats:

- Coaching – MI-metoden Motiverande intervjumetodik
- Studie- och yrkesvägledning
- Gruppaktiviteter

Arbets/studieförberedande insats:

- Studiebesök på olika arbetsplatser
- Coaching med MI-metoden
- Gruppaktiviteter
- SE – Supported Employment
- ISA – Individanpassat stöd till arbete
- IPS – Individual Placement and Support

Indikator 2 – kunskap om arbetsmarknaden:

Förrehabiliterande insats:

- Coaching
- Studiebesök
- Arbetsmarknadskunskap – vägledning enskilt eller i grupp
- Arbetsträning - intern

Arbets/studieförberedande insats:

- Coaching
- Arbetsmarknadskunskap - Vägledning i grupp
- Studie- och yrkesvägledning
- CV-skrivning
- Studiebesök i grupp
- Arbetsträning – intern/extern
- Praktik

Indikator 4 - Samarbetsförmåga:

Förrehabiliterande insats:

- Social färdighetsträning – ART (Aggression replacement training) eller RePulse

Arbets/studieförberedande insats

- Social färdighetsträning – ART (Aggression replacement training) eller RePulse
- Gruppaktivitet med samarbetsträning

Indikator 5 – Hantering av vardagen:

Förrehabiliterande insats:

- Boendestöd - kontakt med socialpsykiatri
- Vardagshantering – gruppaktivitet
- Skuldrådgivning
- Upprätta veckoschema
- Stärka nätverket kring individen – Sip, flerpartsmöte

Arbets/studieförberedande insats:

- Skuldrådgivning
- Gruppaktiviteter

Indikator 6 – Hälsotillstånd:

Förrehabiliterande insats:

- Missbruksvård
- Utredning behandling och rehabilitering – kontakt med vården eller psykiatri
- Stärka nätverk kring individen. Sip, flerpartsmöte
- Promenader eller lättare aktivitet
- Gruppaktiviteter rörande kost och motion
- Social färdighetsträning – ART (Aggression replacement training) eller RePulse

Arbets/studieförberedande insats:

- Aktiviteter rörande kost och motion
- Organiserad träning via gym eller förening
- Social färdighetsträning – ART (Aggression replacement training) eller RePulse

Indikator 7 – Jobsöksningsbeteende:

Förrehabiliterande insats:

- Coaching kring jobsöksarbeteende
- Gruppaktivitet kring jobsöksarbeteende
- Studie- och yrkesvägledning
- IPS – Individual Placement and Support

Arbets/studieförberedande insats

- Inskrivning på Arbetsförmedlingen
- Gruppaktiviteter kring CV-skrivande
- Studie- och yrkesvägledning i grupp
- IPS – Individual Placement and Support

Indikator	Stöd för samtal
"Förändringsprat"	<ul style="list-style-type: none"> • Vilket område är viktigast för dig just nu - vad är viktigast för dig att ändra? • Du harsvarat 3 på den här frågan. Kan du berätta vad det betyder för dig att skatta en 3:a? • Vad svarade du förra gången- och finns det något som har förändrats som gör att du gör en annan skattning idag? • Om du frågade någon som känner dig väl, vad skulle de svara på den här frågan? • Du skattar 2, vad är det som fungerar eftersom du skattar 2? Vad krävs för att du ska skatta ytterligare steg framåt? - och finns det något som har förändrats som gör att du kryssar på annat sätt idag? - Vad är skillnaderna som gör att du skattar 4 och inte 3 som för 13 veckorsedan?
1. Individens tro på att få ett arbete	<ul style="list-style-type: none"> • Tror du att du kan klara av ett arbete? • Berätta för mig vad du tycker att du är bra på. • Vad har du att bidra med på en framtida arbetsplats – vad skulle de vara extra nöjda med om de anställer dig? • Hur bra är du på att koncentrera dig på en uppgift du fått? På arbetet eller uppgifter i aktivitetsplanen. • När någon ska berätta för dig hur du ska utföra en uppgift – hur brukar det gå? Har du lätt för att förstå, är det väldigt olika om det är lätt eller svårt eller är det oftast svårt? • Hur bra är du på att berätta om dig själv?
2. Kunskap om arbetsmarknaden	<ul style="list-style-type: none"> • Vet du vad du skulle vilja arbeta med? • Vad tycker du om att arbeta med (exempelvis utifrån tidigare arbeten/praktikplatser)? • Vilken typ av arbeten tycker du passar dig? (Eventuella behov av anpassningar tex.) • Tror du att dina kompetenser kan användas på en arbetsplats? • Om studier är en förutsättning för att du ska kunna arbeta, hur ser du på det?

Tema	Stöd för samtal
3. Målmedvetenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Finns det något som hindrar att du skulle kunna få ett arbete? • Finns det något du behöver bli bättre på? • Vet du vad du ska göra för att förbättra dina möjligheter att få ett arbete? • Har du gjort något för att förbättra dina möjligheter att få ett arbete, eller tagit reda på något om det arbete du vill ha?
4. Samarbetsförmåga	<ul style="list-style-type: none"> • Hur bra är du på att samarbeta med andra? • Hur lätt har du för att ta kontakt med personer du inte känner? • Kan du berätta för mig om något tillfälle då samarbete har fungerat bra.
5. Hantering av vardagen	<ul style="list-style-type: none"> • Har du tid i vardagen att fokusera på ett arbete – ta del av aktiviteter/studier? • Får du stöttning av familj eller vänner när du behöver hjälp i vardagen eller att göra saker för att du ska komma ut i arbete? • Finns det något särskilt rörande ditt boende eller ekonomi som vi behöver ta hänsyn till?
6. Hälsotillstånd	<ul style="list-style-type: none"> • Hur tycker du att din hälsotillstånd är (fysiskt och psykiskt) i förhållande till att kunna sköta ett arbete? • Finns det något som behöver utredas eller som du behöver behandling för, för att du ska kunna fokusera på att komma ut i arbete eller studier? • Vet du hur dina hälsoutmaningar kan hanteras? Tex komma ihåg att ta paus, hjälpmedel, säga till när du behöver vila, alternera mellan att sitta och stå eller göra övningar?
7. Jobsöksningsbeteende	<ul style="list-style-type: none"> • Söker du arbete? Hur söker du i så fall? • Hur mycket betyder lönen för att du ska ta ett arbetserbjudande, finns den någon nedre gräns? • I vilket löneläge kan du tacka ja till ett arbete? Vet du något om löneläget på den typ av arbete du vill ha?

Arbetsmaterial att skriva ut

Skattningskort

1. Individens tro på att få ett arbete
Tror du att dina kompetenser är till
nytta på en arbetsplats?

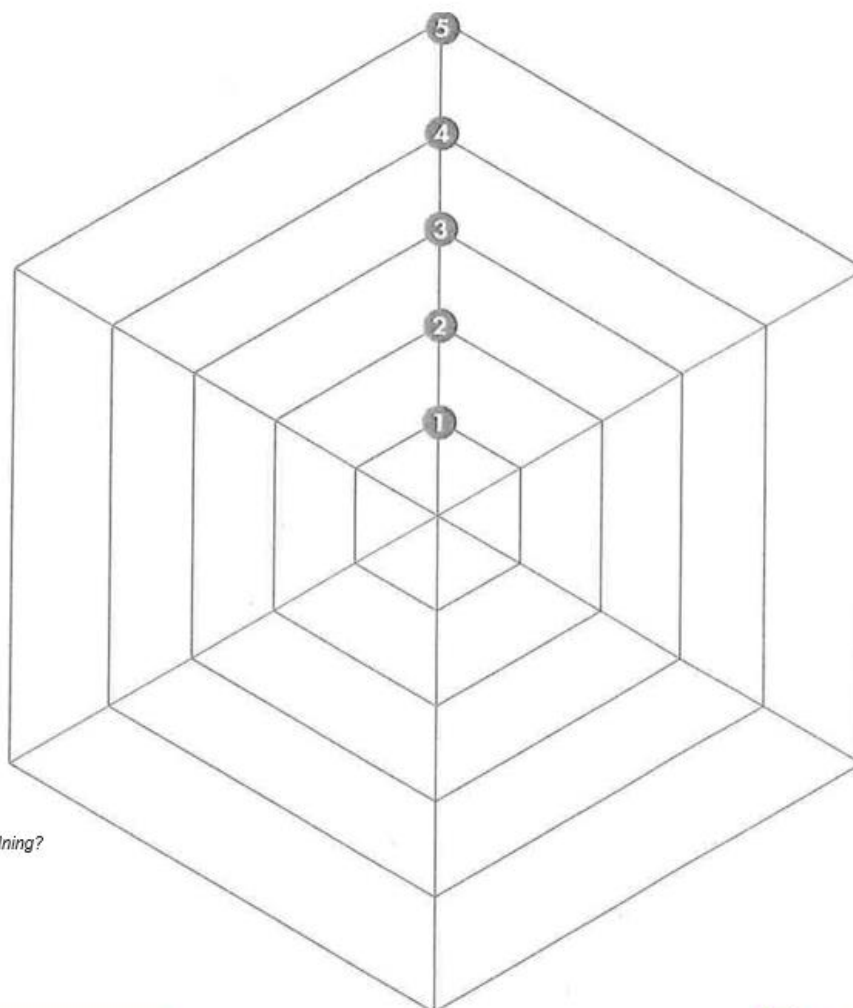
5 är högst
1 är lägst

6. Hälsotillstånd
Hur bedömer du att ditt allmänna
hälsotillstånd är i förhållande till
att arbeta?

2. Kunskap om arbetsmarknaden
Tror du att du kan klara av att arbeta?

5. Hantering av vardagen
Har du tid i vardagen att fokusera
på att få ett arbete/praktik eller utbildning?

3. Målmedvetenhet
Vet du vad du ska göra för att
förbättra dina möjligheter att nå ett
arbete?

4. Samarbetsförmåga
Hur bra är du på att arbeta med andra?

Datum:
Namn:

Aktivitetsplan för:.....

Datum: .....

Prioriterat område	Delmål	Aktivitet	Siffr senast
1. Tron på att klara ett arbete			
2. Kunskap om arbetsmarknaden			
3. Målmedvetenhet			
4. Samarbetsförmåga			
5. Vardag och nätverk			
6. Hälsotillstånd			
7. Jobsökningsbeteende			

Övergripande mål är alltid att individen ska nå arbete eller studier